

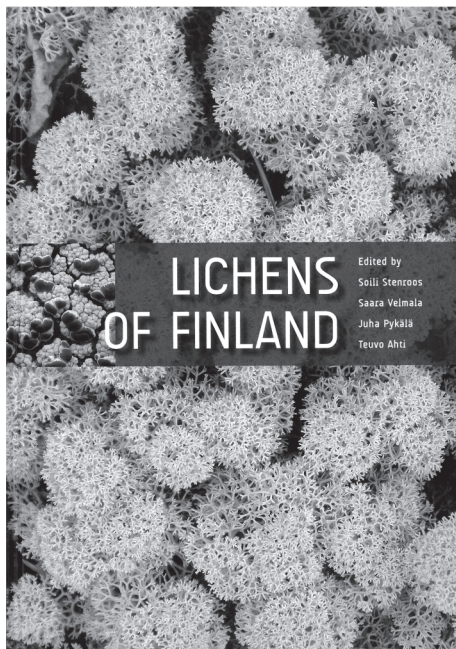
RECENZE

Soili Stenroos, Saara Velmala, Juha Pykälä & Teuvo Ahti [eds] (2016): Lichens of Finland. Norrlinia 30. 896 p. ISBN 978-951-51-2266-7. [68 EUR + poštovné]

Toto monumentální, anglicky psané dílo, vyšlo při příležitosti konání osmé mezinárodní lichenologické konference v Helsinkách [IAL8 Congress – Lichens in Deep Time], kde bylo účastníkům nabízeno za sníženou cenu. Knihu věnovala hlavní editorka nestoru finské lichenologie – profesoru Teuvo Ahtimu, který se také na jejím vzniku chtěl nechat musel podílet. Vznikla spojením dvou knih napsaných dříve ve finštině stejnými autory, a to makrolišejníků (Suomen Jäkäläopas, 2011) a mikrolišejníků (Suomen Rupijäkälät, 2015). Pro účely anglického vydání byla tato publikace zkrácena a doplněna o nejčerstvější informace, včetně poměrně skrytého seznamu lišejníků Finska (s. 758–840), kde je možné najít synonymiku, rozšíře-

ni ve Finsku a krátké ekologické charakteristiky každého druhu. Latinská epiteta jsou doplněna o finská a švédská jména, pokud existují. Nomenklatura sleduje nejnovější štěpící trendy např. v čeledích Teloschistaceae či Collemataceae. V zadní části knihy je doplněn přehledný rejstřík vědeckých jmen, který nám pomůže k připomenutí si aktuálně používaného, často těžko zapamatovatelného jména.

Ještě jsem neměl čas, abych se pokochal všemi roztodivnostmi této knihy, tak se alespoň krátce zmíním, co mě zaujalo při letném prolístování. Úvodní obecná část lišejníků je rozumně krátká a podobná obdobným titulům jako je „Britská lišejníková flora“, „Lišejníky Německa“ či „Lišejníky Severní Ameriky“. V historické pasáži (s. 26–27) jsou připomenuti nejznámější finští lichenologové, autoři mnohých druhových a rodových jmen lišejníků (William Nylander, Edvard Vainio). Zajímavou krátkou kapitolku představují „Ohrožené lišejníky v měnícím se životním prostředí“ (s. 37–39), kde se hodnotí mj. i Červený seznam lišejníků Finska a jeho



vývoj. Finové používají stejné IUCN kategorie jako u nás v ČR a na Slovensku, a tak by bylo zajímavé srovnávat. Vytáhnu jen jednu informaci – zhruba polovina lišejníků Finska není vůbec ohrožena (tj. kategorie LC – least concern)!

Nejzajímavější a nejhutnější je vlastní obrazová část s charakteristikami jednotlivých druhů (s. 42–753). Fotografie mnohdy zabírají celou stránku, výjimečně dokonce s překryvem na stranu následující. Pojednány jsou všechny druhy makrolišejníků Finska. Takový nádherný barevný přehled většiny v Evropě se vyskytujících druhů z rodů jako jsou *Bryoria*, *Cladonia*, *Stereocaulon* aj. v jiné knize sotva najdeme. Dále bylo vybráno zhruba 300 druhů mikrolišejníků, někdy jen jednotliví zástupci rodů, jindy docela pěkný výčet (např. vybraní zástupci rodu *Rhizocarpon* – mapovník, to je pastva pro oči). U každého druhu je také mapka rozšíření ve Finsku. Rodové charakteristiky jsou zvýrazněny na šedém podkladu, ale ne všechny rody mikrolišejníků jsou zastoupeny, mezi nimi i soukmenovec našeho bulletinu *Bryonora* nebo moji oblíbení z rodů *Absconditella*, *Gyalideopsis*, *Vezzadaea* aj. Na druhou stranu je zde z drobných lišejníků nádherně vyobrazen druh *Sarcosagium campestre*, připomínající nelichenizovanou houbu. Všechny taxony známé z Finska jsou nicméně zahrnuty ve výše zmíněném checklistu. Nevýhodou (pro někoho možná i výhodou) této knihy je absence určovacích klíčů. Ty jsou přítomné ve finských předchůdcích. Nicméně diagnostické znaky a podobné druhy jsou diskutovány u většiny taxonů.

Knize nemám prakticky co vytknout. Fotografie jsou úchvatné a k těm několika málo, možná jen zdánlivě méně zdařilým či nenázorným se jako ne-fotograf nechci vyjadřovat.

Soili Stenroos, hlavní editorka knihy, mě informovala, že dosud (polovina listopadu 2016) byla prodána zhruba půlka z 500 celkově vyšlých výtisků. Kdo máte tu možnost, rozhodně bych Vám doporučil knihu si pořídit. Výtisk se dá najít na webové stránce <https://www.luomus.fi/fi/kirjat> a je možné si jej objednávat na e-mailové adrese: kasvimuseo@helsinki.fi.

Zdeněk Palice